UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica quinquagesime.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

quenūq̄ȝ eſt clauſa. Vn̄ ſic v̄bum dei con/culcatur per lutum luxurie in via cordis. ita et volucres celi. i. demones comedunt illud in via cordis. propter defectum clauſure. ⁊ h̄ p̄ ſupbiā. q̄d ē ꝓprie pctm̄ dyaboli. vt dic̄ btūs Thomas in p̄ma prime. Vbi em̄ nō eſt clauſura hūilitatꝫ ymo vet᷒ vanitatꝫ ⁊ ſupbie oīa bōa diſſipat. Vn̄ ſaluator Math. vj. Attēdite ne iuſticiā vr̄aȝ faciatꝫ corā hoibꝫ. h̄ ē dicere. ꝓuidete ne iuxta viā ſemietꝫ. q2 dyaboli q̄ꝫ latrūculi iter noſtrū obſidēt q̄rētes nos de v̄tutibꝫ ſpoliare. vt dicit Greg᷒. in omꝉ. ⁊ h̄ maxie p̄ ſupbiam Quintū ipedimētū extra euāgeliū ē nimia ꝓfundatio gn̄i in terra. ita q̄ gn̄ū ꝓp̄t multitudinē terre nō p̄t libere exire. et ſignificat auariciā p̄ quaȝ hō t̄rena diligēs cumulat intm̄ q̄ cor nō p̄t in deū eleuari. Sextum ipedimētū ē nimia inundatio pluuie. ⁊ ſignificat gulā q̄ ſemē v̄bi dei ī corde ſubmergit. Vn̄ Luc. xxj. dr̄. Attēdite ne grauētur corda vr̄a crapula ⁊ ebrietate. Iſta igit̄ pluuia dȝ eē moderata. Septimū impedimētū ē lapidum cumulatio nimia. ⁊ ſignificat irā odiū ⁊ inuidiā. Irat᷒ em̄ ⁊ inuidus oīa cū lapidibꝫ vult vlciſci. ⁊ vindicare ſe de oībus dure ⁊ aſp̄e. Quo ꝯ de mitibꝫ dr̄ Iac. j. In manſuetudie ſuſcipite inſitū v̄bū. q̄d p̄t ſaluare aīas vr̄as. Quā ſalutē nob ꝯcedat ſeminator ver᷒ xp̄s dn̄s. Amen.

Dominica quinquageſime. I Sermo. XL

Tradetur gentibus ⁊ illudet̄ ⁊ flagellabit̄ ⁊ ꝯſpuetur. Luc. xviij. Sic dicit magn᷒ p2 Aug᷒ in q̄dā ſermōe. Multos filios dī fecit vnic᷒ fili᷒ dei. Emit ſibi fr̄es ſanguine ſuo. approbauit reprobat᷒. redemit vēdit᷒ honorauit ihonorat᷒. viuificauit occiſus. Hec ille. Vult dicere Aug᷒. q̄ hō multuȝ deberet pōderare paſſionē xp̄i ⁊ nō ita de facili ruere in pctā. Maxie iſto t̄pe q̄ etiaȝ hoies ex ſola mala ꝯſuetudie peccāt. p̄ſertim ſciētes. q2 fili᷒ dei ꝓp̄t ipos tanta ſuſtinuit. ⁊ eos paſſiōe ſua filios dī adoptiuoſ fecit. Vn̄ ſicut dicit idē Aug᷒ in li. de v̄ginitate Tot᷒ nob dȝ infigi in corde q̄ totus ꝓ nobis fuit crucifix᷒ in cruce. Vt igit̄ homines caueāt a pctis ⁊ retrahāt̄ a vanis et nociuis. ſctā mr̄ eccl'a recolit hodie in euangelio xp̄i paſſionē. vt ꝯſiderātes eum talia paſſum ꝓ eis. ⁊ ipi ſibi cōpatiēdo nō delicijs reſoluāt̄ ſȝ cōpunctōe cōpatiant̄. Ac ſi em̄ diceret eccl'a filijs ſuis ⁊ vnicuiq̄ȝ ipoȝ O hō noli tm̄ amitte bn̄ficiū. ꝓpterea xp̄s dn̄ationi mortꝫ ſe ſubdidit vt te d̄ iugo dominationis dyaboli erueret. Ille ſuſcepit mortꝫ ſeruitutē vt tibi tribueret vite eterne libertatē. inq̄t Ambro. ſup p̄s. Bti īmaculati. Ac ſi etiā diceret xp̄s. O hō vide q̄ ꝓ te patior. nō eſt dolor ſic̄ q̄ crucior. Ad te clamo q̄ pro te morior. Vide penas q̄bꝫ affligor. vide clauos q̄bꝫ ꝯfodior. ⁊ lȝ ſit tāt᷒ dolor exterior. int᷒ tn̄ ē planct᷒ g̅uior. cū te tam ingratū paſſiōis mee expior ⁊ intueor Ita dic̄ Ber. ſup cātica in ꝑſona dn̄i in q̄dā ſermōe. Cū igit̄ paſſio xp̄i nr̄m amoreȝ maxie ad xp̄m afficit ⁊ nr̄āȝ deuotōȝ blandius allicit. iuſti᷒ exigit ⁊ artius ſtrigit. vt dicit Bern̄. ſup cantica ſer. xx. merito eccl'a recolēs nr̄ām redemptōȝ tā caro p̄cio emptam ꝓponit xp̄s tormēta. ſic ipe p̄dixerat in v̄bis ꝓpoſitꝫ. Tradet̄ inq̄t gētibꝫ ⁊ illudetur. In q̄bꝫ v̄bis deſcribit̄ modus nr̄e redēptiōis. q̄ nō fuit ꝯueniētior q̄ȝ p̄ paſſionē xp̄i. Que q̄dē paſſio fuit triplici priuilegio ornata. Primo ſiq̄dez paſſio xp̄i fuit g̅tioſa. Scd̄o q2 fuit doloroſa Tertio quia fuit copioſa. Que tria breuiter p̄ ordinem tranſcurramus.

Ca

Dixi primo q̄ in v̄bis p̄miſſis deſcribit̄ paſſio xp̄i vt g̅tioſa. Iſta gr̄a apparet ex pluribus. Si em̄ aduertam᷒ q̄s q̄ntuȝ ⁊ ꝓp̄t q̄s paſſus eſt. certe inuenim᷒ q2 oīa fuerūt de gr̄a. Et p̄mo ſi attēdam᷒ q̄s paſſus ē. quia vnigenit᷒ fili᷒ dei ī quē āgeli deſiderāt ꝓſpicere. j. Pet. j. ⁊ q̄ ē ſplēdor ⁊ figura dei p̄ris Heb. j. Iſte inq̄ȝ q̄ cū dō p̄re ſedēs ſup cherubin ītuet̄ abyſſos ⁊ q̄ oīa q̄cūq̄ȝ voluit fecit ī celo ⁊ in terra in mari ⁊ in oibꝫ abyſſis nō eſt dedig̅t᷒ pati ꝓ nobis. Vn̄ ad Tytū ij. dr̄. Dedit ſemetipȝ ꝓ nob vt nos redimeret ab oī iniq̄tate. Iſtā gr̄ām erga gen᷒ humanū admirās ipe fili᷒ dei dicit Iohā. iij. Sic de᷒ dilexit mūdū vt filiū ſuū vnigenitū daret ꝓ nobis. Hō tractās Rupert᷒ linconíens ſer. xxv. dicit q̄ optimo mō dandi ⁊ pleniſſimo dat᷒ eſt ꝓ nobis creator. cum fact᷒ eſt talis q̄ perpetuo ⁊ ꝑfecte frui poſſemus. Hō vtiq̄ȝ factū eſt p̄ eius natiuitateȝ ⁊ paſſionē. Certe maxima dilectio apparuit in eo erga hoieȝ qn̄ de᷒ factus eſt filius

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

homīs vt ſugeret vbera regens ſydera .et eſuriret panis.ſitiret fons .dormiret lux. ab itinere via fatigaret᷑.falſis teſtib⁹ ꝟitas occultaret᷑.iudex viuoꝝ ac mortuoꝝ a iudice mortali iudicaret᷑.ab iniuſtꝭ iuſticia dānaret᷑.flagellis diſciplīa cederet᷑.ſpinis botrus coronaret᷑.ꝟtus infirmaret᷑.ſal⁹ vulneraret᷑.vita moreret᷑. Hec Aug⁹. Scḋo ſi attēdam⁹ q̄ntū paſſus ē.ꝛ certe multū.qꝛ a plāta pedis nō ē inuēta ī eo ſanitas. Nō eñ ī vno mēbro ſꝫ ī oīb⁹ paſſus ē. Juxta illud ps. Foderūt man⁹ meas ꝛ pedes meos.dinumerauerunt oīa oſſa mea. Nec in mēbris exteriorib⁹ tm̄ ſꝫ etiā interioribus qꝛ in corde. Juxta illud. Et cor meū dereliq̇t me. Tertio ſi ꝯſiderem⁹ ꝓ q̄ q̄s paſſus eſt. Dicit āt Petr⁹ apl'us.j. Pe.iij. Xp̄s pro nob mortu⁹ eſt iuſtus ꝓ iniuſtis. Et paul⁹ Roꝝ.v.dicit. Cuꝫ adhuc infirmi eſſemus xp̄us mortu⁹ eſt ꝓ impijs. Uix enim quis ꝓ iuſto morit᷑. Nā ꝓ bono forſitan q̄s audeat mori. Cōmendat āt deus charitateꝫ ſuā in nobis. Q̄m cū adhuc pctōres eſſemus xp̄s ꝓ nobis mortu⁹ eſt. Hec ibi. Nō ſolū aūt tunc ꝓ iniuſtis impijs ꝛ pctōrib⁹ dignatus eſt mori.ſed ꝛ nūc quotidie iniuſtis et peccatoribus permittit ſe dari in ſacramento altaris.quia iniuſti ſunt eoipſo quo peccando fiunt ingrati. Quod q̄ntuꝫ xp̄us ſibi ponderet oſtendit Auguſtinus in quodā ſermone ḋ die iudicij dicens ex ꝑſona xp̄i ad peccatorem et ingratū. Cur me grauiori criminū tuorū cruce q̄ꝫ illa in qua q̄ndam pependerā affixiſti. Grauior mihi eſt crux criminū tuoꝝ in q̄ mortuus pendeo.q̄ꝫ illa in qua quondam mortē occiſurus.tui miſertus volens aſcendi. Hec ille. Jſtam ergo pietatem amorem et gratiam qua nos ita gratioſe redemit.et om̄i tempore et maxime hodie quando maxime temptamur a mundo carne et dyabolo debemus meditari et recordari dulciter. Hodie enim temptat mūdus vanitatibus. quia vnus vanus homo alium ad vanitatem protrahit. Caro noſtra currit ad delicioſa et ſuauia.ꝛ dyabolus ſuggerit noxia et ſuperba. Contra que omnia paſſio domini eſt meditāda.ꝑſertim recolendo.ex q̄nta pietate ꝛ gratia fuit ꝓ nobiſ pctōrib⁹ ꝛ indignis facta. Nihil eñ ita hominē excitat ad deuotionē ſicut memoria paſſionis xp̄i. Sanguis āt xp̄i eſt ſummū medicamentū ariditatis cordis noſtri.

B Dicit āt Robert⁹ holgoth ſup librū Sapie.c.xj.ꝙ ſanguis hūan⁹ hꝫ tria naturalit᷑. Primo qꝛ fecūdat lignū ariduꝫ. Scḋo qꝛ ſanat corp⁹ languidū. Tertio qꝛ cauſat cementū ſolidū. Primo fecūdat lignū aridū. Dicunt naturales ꝙ ſi lignū fuerit arefactū.optimū remediū eſt ſtatī in ꝓncipio arefactōis apponere ſanguinē hūanuꝫ. Narrat etiā Hermes egipti⁹ ꝙ roſarium plantatū ī terra cōmixta cū ſanguie.ad calorē modicū ignis om̄i tp̄e anni producit roſas. Moraliter hō eſt q̄ſi arbor.vt dicit᷑ Marci.viij. Uideo hoīes q̄ſi arbores.q̄ areſcit tunc ꝑ pctm̄ q̄n ꝛ de deo nō cogitat vt deberet.q̄ tunc nō hꝫ deuotionē.nec facit delectabiliter que dei ſunt. Johelis.j. Ligna agri aruerunt.q̄m confuſū eſt gaudium a filijs hominū. Jn iſto ḡ caſu nō eſt melius q̄ꝫ ad radicem cordis talis perſone apponere ſanguinem chriſti calidum per meditationē deuotam. Jſta enim meditatio accendit ſtatim amoreꝫ in hoīe qui eſt calor naturalis hominis. Tali amore accēſus erat Bernardus q̄ loquēs ad xp̄m ī ſer.xx.ſup cantica ait. Super omnia reddit te mihi amabilem bone ih̄u calix paſſionis tue quem ꝓ me bibiſti. opus noſtre redemptōis. Hic eñ ſup oīa amorem noſtrū ſibi vendicat.hic noſtrā deuotōeꝫ blādi⁹ allicit. Hec ille. Et ideo ſicut dicit apoſtolus Hebre.ix. Om̄ia pene ſc̄m legem in ſanguine mundantur. et ſine ſanguinis effuſione non fit peccatorū remiſſio. Sic ḡ ſanguis fecundat lignum aridum. Secūdo ſanguis ſanat corpus languiduꝫ. Sic enim legimus conſultū Conſtantino imperatori leproſo ꝙ balnearetur in ſanguine calido puerorū et curaretur. Refert etiam Holgoth vbi ſupra.ꝙ eſt quedam infirmitas puerorū.et vocatur crugles.periculoſa valde niſi per aliquod remediū curaretur. Eſt autem remedium tale contra eam.ꝙ puer vngatur ſanguine hominis q̄ prius iſtum morbum paſſus fuerit. Jſto modo corporis noſtri mortalitas eſt mirabilis infirmitas. quia continue morimur ſc̄m Senecam. Ut ergo iſta infirmitas curaretur in nobis.i. de mortalib⁹ fierem⁹ imortales paſſus eſt xp̄s vt ꝑ eius ſanguinem ꝛ mortem nos ad immortalitatē ꝑuenirem⁹. Unde Bernardus in q̄dā ſermōe

O bone ihũ q̃d tibi et morti. nos deliq̃m⁹
ꝛ tu ſoluis. nos peccauim⁹ et tu luis. Paſ/
ſio ergo tua ē opus ſine exemplo. gr̃a ſine
merito. caritas ſine mõ. Bene ergo dictũ
eſt ꝙ paſſio ſua fuit gratioſa. Tertio ſan/
guis cauſat cementũ ſolidum. Refert hol
goth vbi ſupꝛa. Q antiqui volentes face/
re edificia perpetua cementũ humano ſan
guine miſcuerunt. Unde etiã de vertigri
no rege Britbanie in hiſtoꝛia Britonum
dicitur. Q cum edificaret turrim in mon/
te Kury in vallia. Quod cementarij d die
operabãtur tellus alio die abſoꝛbuit. Cõ/
ſuluerunt ergo magi dicto regi ꝙ iuuenẽ
q̃ndã inq̇ri faceret qui prẽ terrenũ nõ ha
beret. Cuius lapides et cementũ ſangui/
ne aſperſi pſtarent ſolidũ fundamentum.
Moꝛaliter ante xp̄i paſſionẽ ſic erat ĩ mũ
do ꝙ q̇cq̇d hoĩes edificauerunt q̃ntũcũq̧
bene edificarent. moꝛaliter bñ viuẽdo. to/
tũ immediate abſoꝛbebatur a terra. quia
oẽs in puteũ inferni deſcenderũt. nec ſta/
re potuit edificiũ meritoꝛũ donec aſperſi
eſſent ſanguine iuuenis q̇ prẽm non hñet
in terra. et h̃ fuit xp̄s. qui fuit in celis ſine
matre. et ĩ terris ſine patre Hebꝛe. xij. Ac/
ceſſiſtis ad mediatoꝛem noui teſtamenti
ihm̃ et ſanguinis aſperſionem melius lo/
quentem q̃ Abel. Iſto ergo ſanguine ce/
mentũ eccleſie melius conglutinatur et ſo
lidatur vt deo amoꝛe indiſſolubili inhere
amus qui pꝛius procul ab eo diſtabam⁹.
Ephe. ij. Nũc aũt in chꝛiſto ihũ vos qui ali
quando fuiſtis longe. facti eſtis prope in
ſanguine chꝛiſti. Unde ſtatim poſt paſſio/
nem xp̄i omniũ credentiũ factũ ẽ coꝛ vnũ
et aĩa vna in xp̄o. Et h̃ vtiq̧ nõ niſi p paſ/
ſionem xp̄i et ſanguinẽ per quẽ charitas
chꝛiſti diffuſa eſt in coꝛdibus fidelium. vt
dicitur Romanoꝝ. v. Sicq̧ patet pꝛima
noſtri thematis particula. que vt deductũ
eſt ſufficienter oſtendit ꝙ paſſio xp̄i quam
modo recolit eccleſia fuit gratioſa.

L

¶ **Dixi ſecundo** ꝙ in verbis pmiſſis con
ſiderandũ eſt q̃liter paſſio xp̄i fuit doloꝛoſa.
q̇d oſtendũt v̄ba noſtri thematis. cum dꝛ.
Illudet̃ flagellabit̃ ꝛ conſpuet̃. Iſte doloꝛ
cauſatus eſt chꝛiſto ex trib⁹. Pꝛimo ex pte
tradentis Iude Sc̃do ex pte crucifigẽtis
ſynagoge. Tertio ex pte crudelitatis pene

De pꝛimo patet in pſ. liiij. vbi xp̄s conque/
rendo de malicia dolo et fraude Iude ſic
ait. Si inimicus meus maledixiſſet mihi
ſuſtinuiſſem vtiq̧. Et ſi is qui oderat me
ſuper me magna locutus fuiſſet. abſcõdiſ
ſem me foꝛſitan ab eo. Tu vero hõ vnani/
mis dux meus et notus meus. Qui ſimul
mecũ dulces capiebas cibos. in domo dĩ
ambulauim⁹ cũ ꝯſenſu. pſ. liiij. Et ponũt̃
ibi plura doloꝛe plena ꝛ intollerabilia fm̃
Innocentiũ. Pꝛimo eñ intolerabilis eſt
perſecutio q̃ fit ab amico. Sc̃do q̃ñ eſt im
puiſa. Tertio ſi ē illata a ſocio ſecretoꝛum.
Quarto q̃ñ fit ab illo q̇ deberet eũ docere
Quinto ſi infertur a familiari. Sexto ſi a
commenſali. Septimo ſi a contubernali.
Hec oĩa fuerunt in Iuda. propter q̃d
eius traditio fuit xp̄o nimis doloꝛoſa. Ex
quo patet ꝙ quanto plura dona quis re/
cepit a chꝛiſto. tanto grauius peccat cõtra
chꝛiſtũ. Unde grauius peccat ſenex q̃ iu/
uenis. quia plura habet. ſcʒ etatem et ſapi
entiã maturam. Et grauius rex vel pꝛin/
ceps q̃ miles vel ciuis vel colonus. et gra
uius diues q̃ pauper. et grauius ſpũalis
q̃ ſecularis. et grauius regularis q̃ ſpũa/
lis. Unde dicit Innoc̃. ꝙ per maliciã Iu/
de h̃ ſignificantur octo partes ingratitu/
dinis religioſoꝝ. ſcilʒ inhũanitas. inimici
cia. ſcandalũ. pditio. ꝯſilioꝝ reuelatio. in/
hoſpitalitas. deuiatio. et contradictio. que
deus grauius tolerat a religioſis q̃ alijs
quibuſcũq̧. Secundo iſta paſſio fuit do/ 2
loroſa chꝛiſto ex parte crucifigentis ſyna/
goge. Chꝛiſtus eñ in tota vita ſua multa
bona fecit iudeis plus q̃ alijs gentibus.
Iuxta illud. Non fecit taliter omni natio/
ni. et iudicia ſua nõ manifeſtauit eis. ſicut
iudeis. maxime cum tantum eſſet notus
in iudea deus. Et cum vt ipſe ſaluatoꝛ di/
xit. ſalus tantum ex iudeis eſt. Johannis
iiij. Unde ipſe dicebat eis quaſi ammiran
do eoꝛũ maliciam per eos contra eũ con/
ceptam. Multa bona oſtendi vobis. pro/
pter quod hoꝝ opus vultis me lapidare.
Joh. x. Iſta bñficia enumerãs Pſalmiſta
pſalmo. xxxiiij. dicit in pſona xp̄i. Ego au/
tem cum mihi moleſti eſſent. Innocẽtius.
ſcʒ iudei. induebar cilicio. id eſt. ſub car/
ne moꝛtali latebam. nec oſtendebam po/
tentiam ſumendo vindictã. Ecce pꝛimum
beneficiũ. ſcilʒ manſuetudo ꝯuerſationis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Scd̄m fuit hũilitas. Tertiũ fuit ieiuniũ.
Uñ ſubdit. Humiliabā in ieiunio animā
meā. Nec dubiũ q̄n ꝓ hoīb9 nō ꝓ ſe ieiuna
bat. Quartũ fuit deſideriũ q̄ ſalutem eoꝝ
deſiderabat. Sicut patet Joh. vj. Hec eſt
voluntas patris mei qui miſit me vt om̄e
quod dedit mihi pater non perdam ex eo.
Quintũ eſt quia pro eis orauit. Ideo ſub
ditur. et oratio mea in ſinu meo conuerte/
tur. Innocentiꝰ. Ego homo orabam ad
me deum. Sextum eſt quia eos diligebat
Unde addit. quaſi ꝓximũ ⁊ quaſi fratreꝫ
noſtrũ ſic cōplacebā. i. habui eos ſicut fra/
tres et proximos. Septimũ eſt qꝛ de pec/
catis eoꝝ dolebat. Uñ addit. quaſi lugēs
et contriſtatus. Innoc̄. de peccatis eoruꝫ.
ſic humiliabar cōpatiendo eis. Luce. xix.
Uidens ciuitatē fleuit ſup illam. Quantā
autem maliciam retribuerũt ſibi iudei ꝓ
predictis beneficijs oſtēdit idē pſalmiſta
ibideꝫ paulo ante dicēs in ꝑſona xp̄i. Q̄m
gratiſ abſcōderũt mihi interitũ laquei ſui
ſuꝑuacue exprobrauerũt aīaꝫ meā. Notā
ter dicit gratꝫ. i. ſine cauſa. ſicut Pilatꝰ con
feſſus eſt palam. ego nō inuenio ī iſto cau
ſam vllā. Uel dic̄ gr̄ꝫ ſm Innoc̄. i. nō ꝯdu
cti vt milites. Math. xxviij. Gratis ḡ ab/
ſconderũt laqueũ fraudulentie vt me in/
terimerent. q̄n ſcꝫ ꝯſilia faciebant et inſidi
as mittebant vt me ad mortem traherent
Joh. xj. Collegerunt pontifices et phari/
ſei conſilium. Suꝑuacue exprobrauerũt
animā. i. obprobrijs accuſauerunt animā
meam. querentes eam perdere ſuꝑuacue.
id eſt. inutiliter vel ſine cauſa. Et in iſto ver
ſu ſm Innoc̄. multiplex malicia ipoꝝ de/
ſignatur. Innuitur em̄ p̄mo eorum mali/
cia. quia gratis. Secundo fraudulentia.
quia abſconderunt. Tertio crudelitas. qꝛ
interitum. Quarto ſtulticia. quia ſuꝑua
cue. Quinto contumelia. quia exprobraue
runt. Sexto preſumptio. quia aīaꝫ meaꝫ.
Alias etiā ipoꝝ malicias idē p̄s. ibidē in/
fra enumerans dicit. Primo. qꝛ aduerſus
xp̄m letabantur et ei inſultabant. Uñ dic̄
Aduerſum me letati ſunt. Secũdo. quia
ꝯtra eũ ꝯſpirabant. vt pꝫ Math. xxvj. vbi
ꝯgregati fuerunt vt Jhm dolo tenerent
et occiderent. Tertiũ eſt. qꝛ eũ flagellabāt
Ideo addit. Congregati ſunt ſup me fla/
gella. Quartũ eſt. quia eũ ignorantem re/
putabant. Unde addit. Et ignoraui. i. ad
modũ ignorantis me habui. et etiaꝫ repu/
tatus fui. Quintum fuit ſciſma. Uñ ſequi
tur. Diſſipati ſunt. i. ꝑ ſciſma diuiſi. qꝛ qui/
dam dicebant. Non eſt hic homo a deo q̄
ſabbatum nō cuſtodit. Alij dicebant. q̄o
poteſt homo peccator hec ſigna facere. et
ſciſma erat inter illos. Sextum fuit eorũ
obſtinatio. Uñ addit. nec cōpũcti. Septi
mũ fuit eoꝝ doloſitas. Uñ dic̄ Temptaue/
rũt me Math. xxij. Quid me temptatꝭ ypo/
crite. Math. xxvij. Si filiꝰ dei es. deſcēde
de cruce. Octauũ fuit deriſio eoꝝ. cũ dicit
Subſannauerũt me ſubſannatōne. i. fre/
quēti. Nonũ fuit crudelitas eoꝝ. vñ dicit.
frenduerũt ſup me more feraꝝ. dentib9 ſu/
is. i. dentiũ colliſione ſeuiciam cordis ſui
exprimebant. Ecce q̄ꝫ doloroſa paſſio pro
tantis beneficijs reddere xp̄o tanta male/
ficia. Unde xp̄s aggrauando peccatũ iu/
deorũ dicit Canticoꝝ. j. Filij matris mee
pugnauerũt ꝯtra me. Q̄d exponit Ber. ſup
cātica ſer. xxx. Filij matris mee. i. Annas
Cayphas et Judas filij ſynagoge fuerũt.
qui pugnauerũt contra xp̄m ſuſpendētes
eum in ligno. Quantus autem dolor im/
pugnari a fratre matris eiuſdem. Sꝫ no/
tāter dicit matris mee. id eſt. ſynagoge. nō
pr̄is. qꝛ nō habebant deũ prēm. ſed ex p̄re
diabolo erāt. homicide vtiqꝫ ſiē ⁊ ille homi
cida erat ab initio. vt dꝛ Joh. viij. Tertio
iſta paſſio fuit doloroſa ex pte crudelitatis
pene. Tanta enim fuit crudelitas et acer/
bitas doloris qꝛ om̄ia que potuerũt exco/
gitari ignominioſiora ī omībus mēbris
fuerunt irrogata xp̄o. Juxta illud q̄d ipſe
de ſe dicit in in pſalmo. lxxxvij. ad patrem.
Super me confirmatus eſt furor tuus. i.
verſus es vehementer et perfecte iratus
mihi. Et quare. quia om̄es fluctus tuos
induxiſti ſuper me. Innoc̄. exponit. id eſt.
om̄ia genera tormētorũ. Jone. ij. Omnes
gurgites tui ⁊ om̄es fluctus tui ſuper me
trāſierunt. Certe magna crudelitas xp̄m
inter latrones ſuſpendere Iſaie. liij. Cum
iniquis deputatus eſt. ⁊ maxime iam mor
tuum vulnerare. vt patet Johannis. xix.
Hinc canitur in ymno. Quo vulneratus
inſuper mucrone diro lancee. Et dicitur
dira lancea. cum tamen dicatur. dulce lig/
num. dulces clauos. Et hoc eſt ideo. quia
magna crudelitas fuit mortuum vulnera
re. Hoc eſt qꝫ Salomon in perſona xp̄i/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

exigentiū dixit Sapie. ij. Morte turpiſſi
ma ꝯdemnemꝰ eū. ꝯtumelijs et tormentis
interrogemꝰ eū. Turpiſſima non ſolū ſed
etiā crudeliſſima. qꝛ ꝑ totū corpꝰ ita vt etiā
et dolore illo aīa xp̄i maxime doleret Jux
ta illud q̄d ip̄e ꝯquerit͛ in pſalmo. lxxxvij.
Repleta eſt malis anima mea. malis dicit
Innoc̄. pene nō culpe. Aīa eñ xp̄i cōpati/
ens corpi repleta fuit pena ⁊ dolore. Ma
thei. xxvj. Triſt͛ ē aīa mea vſq3 ad morte3
Oſtendūt iſtā doloroſam paſſione3 verba
themat͛. cū dicūt. Illudet͛ flagellabit͛ cō/
ſpuet͛ crucifiget͛ ⁊ occidetur. Ad quid autē
iſta oīa ſuſtinere voluit. certe nō ad aliud
niſi ad ſalutē noſtrā. Nam vt ait Hieroni
mus ſup Math. Cōſpui voluit vt nos la
uaret. velari voluit vt nobis velamē culpe
et ignorantie cordis noſtri auferret. In
caput percuti vt caput noſtrum Adam ſa
nitati reſtitueret. Colaphis cedi et verbis
derideri. vt nos ei labijs ⁊ manibꝫ ⁊ ver/
bis et operibus applaudamus. Tanto ꝙ̄
deus ab hominibꝫ magis eſt honorandꝰ
q̄nto ꝑ hominibꝫ indigna ſuſcepit. Inq̄t
Gre. in quadā omelia.

¶ D

¶ Dixi tertio ꝙ in ꝟ. ꝑ. deſcribit͛
paſſio xp̄i vt copio
ſa. Qd̄ colligit͛ ex oībꝫ ꝟbis nr̄i thematis
ſimul͛ ſumpt͛. cū dr̄ Tradet͛ illudet͛ ꝯſpuet͛
flagellabit͛. et ſic de alijs. Ad h̄ eñ vt dicit
Bern̄. in oībꝫ mēbris voluit pati vt om
nibꝫ mēbris ſui miſtici corpis. h̄ eſt. oībꝫ
fidelibꝫ ſuis copioſam ⁊ ſufficientē oſtēde
ret redēptionē. Vn̄ dicit Leo papa in ſer/
ꝺ ieiunio ſeptimi mēſis. Ex effuſio ſangui
nis xp̄i ꝑ iniuſtis tam potēs fuit ad ꝑmiū
tam diues ad p̄ciū. vt ſi vniuerſitas capti
uoꝝ in redemptorem ſuū crederet. nullu3
tirānica vincula retinerent. Et Auguꝰ. de
ꝟbis dn̄i dic̄. Et ſi totus mūdus cū mor/
te xp̄i appendatur minus videt͛ h̄re. Hinc
dr̄ in pſalmo. Quia apud dn̄m miſcd̄ia. et
copioſa apud eum redemptio ¶ Sed di.
q̄uo copioſa redemptio. cū q̄ tam mlti per/
eūt q̄tidie. et multi vocati pauci electi. Rn̄
deo ꝙ copioſa ē redemptio q̄ntū ad ſuffi/
cientiā. qꝛ omnes ſufficit ſaluare q̄ ſaluari
volūt. licet nō ſit copioſa ad efficaciā. qꝛ nō
oēs efficit ſaluos. illos ꝑſertim qui ſaluari
nolunt. Vn̄ ip̄e xp̄s vult oēs ſaluos fie
ri. vt dr̄. j. Thimo. ij. non tamen oēs ſal/
ui fiunt. quia non oēs volunt. Quis er

go locus erit deſpationi. ex quo tam copio/
ſa eſt redemptio per paſſionem xp̄i. Quis
deſperabit de xp̄o ꝙ dabit veniam et glo/
riam. ex quo dedit ſanguinem ſuū et aīa3
pro peccatoribꝫ. Cum enim deſperatio ſur
gat ex triplici conſideratione. vel culpe ſic
in Juda. vel offenſe ſicut in Caym. vel pe/
ne. vt in Saul. ij. Regū vltimo. Ecce ſan/
guis xp̄i mundat culpam. Nam confiden
dum eſt ꝙ deus non voluit delectatione3
culpe. ꝓpter cuius odium effudit ſanguinē
Apoc̄. j. Dilexit nos et lauit nos a peccat͛.
Mater lauat pueru3 in aqua. Sed xp̄us
nos in ſanguine. Secūdo conciliat offen
ſam. ꝯfidendū eſt ꝙ pater cōdonabit peni
tenti filio. ex quo dedit ſanguine3 peccato/
ri. Colo. j. placuit per ipſum reconciliari.
Tertio exſoluit penam quia aufert eterni
tatem et mitigat acerbitatē Unde iam nō
oportet de pena computare cu3 aliquo ꝗ̄
cum eius vicario. tam care emit nos ꝙ po
ſtea non fuit qui retrahere poſſit forum. j.
Petri. j. Non corruptibilibꝫ auro aut ar/
gento empti eſtis Hec tria figurata ſūt in
paſſione. quia inclinauit caput in ſignū re
miſſionis offenſe. Exiuit aqua de latere ī
ſignum ablutionis culpe. et ſanguis in ſi/
gnum redemptionis pene. Mathei. xxvj.
Hic eſt ſanguis qui pro vobis et pro mul
tis effundetur in remiſſionem peccatorū.
Et ideo Bern̄. ſuper cantica ſermone. xxij
dicit. Paſſio tua domine ih̄u xp̄e vltimu3
refugium. ſingulare remedium. deficiente
ſapiētia. iuſticia non ſufficiente. ſuccūbenti
bus meritis. illa ſuccurrit. cum defecerit
virtus mea. non conturbor. non diffido.
Scio quid facia3. Calicem paſſionis xp̄i
accipia3 ⁊ nomen dn̄i inuocabo. Hec ille.
Et ſermone. lxj. dicit. Quid tam ad mortē
quod nō xp̄i morte ſaluetur. Si ergo ve/
nerit in mentē tam potens tam efficax re/
medium. nulla poſſum morbi malignita/
te terreri. Et ideo liquet erraſſe illum qui
ait. Maior eſt iniquitas mea ꝗ̄ vt veniam
merear. Hec ibi. Confidenter igitur ſpere
mus in paſſione xp̄i ⁊ tuti erimus ab om/
nibus inſidijs mundi carnis et dyaboli. ꝑ
quā euademus culpam. ꝯſequemur veniā
gratiā et tandem gloriā. Ad quā nos ꝑdu
cat pater. ⁊c̄.

¶ Dominica in quinquageſima. II
Sermo. XLI

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cecus quidaȝ ſe
debat ſec⁹ viã mẽdicãs Lu. xviij.
Sic dicit btũs Aug⁹. in li. de ca
ritate. deus medicamentũ eſt nõ ſano. re/
gula ẽ puo. habitatio deſerto. lux tenebro
ſo. Hec ille. Et exprimit h̃ Aug⁹. q̃tuor defe
ctus hũane ↄditiõis. ſcȝ lãguorẽ ĩ potẽtia
agibili. q̃ntũ ad opatõȝ boni. depuatõȝ in
ↄcupiſcibili q̃ntũ ad electõȝ boni. deſertõȝ
in malo q̃ntũ ad defectũ ĩ iraſcibili. ⁊ ceci/
tatẽ ĩ electõe q̃ntũ ad cognitõȝ ĩ rõnali. Uo
luit ḡ dicere Aug⁹. ꝙ gen⁹ hũanũ ex puari
catõe pmoꝝ pentũ pmiſſa mala ĩcurrerat.
tũ q2 lãguiduȝ erat opari bonũ ex ſe. iuxta
illõ. ij. Coꝛ. iij. Nõ ſum⁹ ſufficiẽtes cogita
re aliq̃d a nob q̃i ex nob. tũ q2 erat depua/
tũ vt poti⁹ ↄcupiſceret malũ p bono Iſa. v.
Ue q̃ dicitꝭ bono malũ. ⁊ malo bonũ. tum
tertio q2 erat deſertũ ĩ malo a q̃ p ſe reſur/
gere nõ potat. iuxta illõ ps. Infix⁹ ſum ĩ li
mo pfũdi. ⁊ nõ eſt ſuba. i. auxiliũ. tũ q̃rto
q2 erat obſcuꝝ ⁊ tenebroſũ vt nõ hr̃et debi
tã ⁊ verã cognitõȝ veri ⁊ falſi. Uñ ppha cõ/
q̃rebat̃. Coꝛruit ĩ plateis ei⁹ v̈itas. Quia ḡ
nõ fuit q̃ gen⁹ hũanũ a pmiſſis defectibꝫ li
beraret. vẽit dei fili⁹ ⁊ fact⁹ ẽ medicĩa ſalu/
tarꝭ nõ ſano. habitatio dſerto. lux tenebro
ſo. Iõ cec⁹ ſentiẽs xp̃m ptereũteȝ cũ turba
petijt a tenebꝛꝭ cecitatꝭ illuĩari. Que q̃dem
cecitas deſcribit̃ in v̈bis pmiſſis. cũ dꝛ Ce
cus q̃dã ſedebat. In v̈. p. tria ſũt ↄſideran
da. Pꝛio circa h⁹ ceci curatõȝ hũane cõdi/
tõis ĩfelicitas. in eo ꝙ dꝛ Cec⁹ q̃dã. Scdo
ei⁹ prudẽs ſagacitas ĩ eo ꝙ clamat ad deũ
Tertio ſaluatoꝛꝭ pietas. i eo ꝙ curauit eũ.

A

Dixi pꝛimo ꝙ ĩ v̈. p. ↄſiderã/
da ẽ circa h⁹ ceci curatõeȝ hũane ↄditiõis
infelicitas. in eo ꝙ dꝛ Cec⁹ q̃dã. Int̃ m̃ltas
miſerias ⁊ incõmoda hũane nat̃e ex culpa
pmoꝝ pentũ inflicta ẽ cecitas. q̃ iõ dꝛ infeli
citas. q2 ẽ pena pueniẽs ex illa ĩfelici culpa
pmoꝝ pentũ. p quã felicitatẽ celeſtẽ amiſe/
rũt. Et q2 iſta infelicitas nõ vẽit ſola. ſȝ cũ
m̃ltꝭ alijs comitibꝫ et miſerie ſue ſocijs. iõ
h̃ ei⁹ deſcribũt̃ ↄditõẽs. ſcȝ q2 erat quidaȝ.
ſcdo q2 ſedebat. tertio q2 ſec⁹ viã. q2 mendi/
cabat. Pꝛio ḡ videam⁹ q̃liter cecitas iſta q̃
ẽ pctm̃ excecat mentẽ hoĩs. Scdo q̃o ex
ea m̃lta mala pueniũt ⁊ cõmittũt̃. De pmo
q̃o ↄgrue p cecitatẽ ſignificat̃ pctm̃ dicit̃
Sophonie. j. Ambulabũt vt ceci. q2 dño
peccauerũt. Uñ vt dicit Robertus holgoth
ſup libꝝ Sapie. ij. Oĩe pctm̃ natũ ẽ ſup/
naturaliter excecare. ⁊ ob h̃ ſeptẽ vicia capi
talia ſeptẽ inferunt cecitates mẽtales. q̃bꝫ
coꝛreſpõdẽt ſeptẽ cecitates coꝛpales. q̃ ĩ ſa
cra ſcptura noĩant̃. Pꝛio eñ mẽtẽ excecat
ſuperbia p ſua nimia claritate Ecci. xliij.
Sol ſuis radijs effulgẽs excecat oculos.
Sol ẽ gl'a pompe mũdialis. ⁊ figurat̃ per
Pauli cecitateȝ. De q̃ Actu. ix. Circũfulſit
eũ lux de celo. ⁊ cadens in terrã nihil vide
bat. De hac cecitate pt exponi illõ Roꝛ. xj.
Cecitas ex pte ↄtigit in iſrl' Iſrael eñ in/
terp̄tat̃ vir videns deũ. ⁊ ſignificat hoĩem
donis nature ⁊ fortune preuentũ. Cuiuſ/
modi ſunt hoĩes ingenioſi ſpecioſi fortes
et diuites. Hec eñ oĩa ſunt materia ſuper
bie. Uñ Aug. in q̃dã epl'a. Uicia cetera in
pctis. ſupbia v̈o ĩ rẽte factꝭ cauẽda ẽ. ne illa
q̃ laudabiliter facta ſunt ipi⁹ laudis cupi/
ditate amittãt̃. Scribit Seneca ad Lucil
liũ. epl'a. lxxxvj. q̃ vxoꝛ ſua famulã quandã
habuit q̃ ſubito facta ceca videre deſijt. in/
credibilem rem tibi narro. ſed tamẽ verã.
Neſcit ſe eſſe cecam. ſȝ ſp pedagogũ ſuum
rogat vt recedat de domo in q̃ eſt. dicit eñ
domũ tenebroſam eſſe. Et ſubdit Sene/
ca. Hoc inq̃t q̃d in illa videm⁹ nobis acci/
dit. Nemo ſe auaꝝ intelligit. nemo ſe cupi
dũ. Ceci ducẽ querũt. nos ſine duce erra/
mus. ⁊ dicim⁹ nõ ego ambicioſus ſum. ſed
vꝛbs ipa magñ exigit ĩpẽſas. nõ ẽ meũ vi/
ciũ ꝙ iracũdus ſum. q2 nõdũ ↄſtitui certũ
gen⁹ vite. Adoleſcentia facit ꝙ nos decipi
mus. nõ eſt extrinſec⁹ malũ noſtrum intra
nos eſt. in viſceribꝫ ſedet. Sed ideo ad ſa/
nitatem difficulter puenim⁹. q2 nos egro/
tare neſcim⁹. Hec Seneca. Hec fuit ceci/
tas epi Laodicie. cui dꝛ Apocal. iij. Dicis
q2 diues ſum ⁊ locuples ⁊ nullius egeo. et
neſcis q2 tu es miſer et miſerabilis ⁊ pau/
per et cecus et nudus. Ecce mala cecitas
ſuperbia. Secunda cecitas eſt inuidia. et
hec figuratur per cecitatẽ Heli ſacerdotꝭ.
De quo. j. Regum. ij. dicitur. Caligauerũt
oculi eius et nõ poterat videre lucernam
ardentẽ donec extingueretur. Iſto modo
eſt de inuido. q̃ lucernã ardentẽ. id eſt. per/
ſonam gratioſe viuentẽ et pſpere corã deo
et bonis viris merito approbandã. videre
nõ poteſt q̃n ledatur in coꝛde per inuidiã.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dominica quinquageſime

Auianꝰ narrat de cupido ⁊ inuido ſimꝉ iter
agētibꝰ. Uox ꝺ celo venit ad eos dicēs. Petat
vnꝰ veſtrum quodcūqꝫ voluerit ⁊ hēbit. Sic tn̄
ꝙ ſocius ſuus habebit duplū. Fuit ergo mag
ꝯtrouerſia inter eos quis eoꝝ peteret. tandē
inuidꝰ peto inquit vt eruatur michi oculus. Et
ideo dixit vt ſocio ſuo .ſ. cupido eruerētur
ambo oculi. In figura huiꝰ dr̄ de Saul. j.
Re. xviij. Qꝛ nō recto oculo inſpiciebat da
uid poſtqꝫ dauid triūphauit de philiſteo.
Vn̄ dr̄ inuidꝰ qui nō vidēs alioꝝ ꝓſperitatē
vel felicitatē. Tertia cecitas ē iracūdia. De
q̄ ps. Turbatꝰ eſt a furore oculꝰ meꝰ. Et ē di
cere intra Catonē. Impedit ira animuz
ne poſſit cernere veꝝ. Hec ſignificatur ꝑ ceci
tatē Lamech. q̄ hn̄s arcū voluit ſagittare.
⁊ putās ſe occidere ferā beſtiā occidit ho
minē Caym. ſic narrat mgr̄ i hiſtoria ſuꝑ
Gen̄. c. iiij. Ita eſt de hoīb' iracūdis. ⁊ pre
ſertim de iudicibꝰ excecatur ꝑ irā. q̄ putātes
ſe occidere viciū in hoīe. occidūt ipm hoīez
De talibꝰ dr̄ Ephe. iiij. Ignorātia ē in illis
ꝓpter cecitatē cordis eoꝝ. Dicit aūt Petrꝰ de
lapiaria i tractatu de oculo morali. ꝙ ocu
li iracūdoꝝ naturaliter ſūt infectiui ſi quē
inſpiciāt cū ꝯtigerit eos vehemēter iraſci.
Vn̄ refert Solinꝰ in li. ꝺ mirabilibꝰ mūdi
ꝙ i ſicilia ſūt quedā mulieres q̄ lucie nūcupā
tur habētes duplices pupillas i oculꝭ q̄ ſo
lo viſu dicūtur ꝑimere. ſi forte quē reſpexerīt
cū fuerit irate. Ita ē moraliter ꝺ iracūdis
ꝙ oīa corrūpūt ⁊ deſtruūt cū fuerint irati
nec aliquā ꝟitatē admittūt aut cognoſcūt
quod dyabolꝰ eis ꝓcurat. ſic piſcator turbās
aquā ne piſces rethe videant. Sic ipſe tur
bat eis oculū rōnis. vt cadāt i laqueū dya
boli. Et ideo expedit talibꝰ vt cū ſe ſentiunt
iratos. ſuſpēdere ſniaz de oībꝰ q̄ tūc agūt
ſiue vlciſcēdo ſiue declarādo. ſic fecit Ar
chita tarentinꝰ q̄ volēs villicū ſuū punire
ꝓ eo ꝙ ſibi agros deſtruxiſſet. ſentiens ſe
iratū punitionē ſuſpendit dicēs. Sume
rem de te vltionē ſi iratus non eſſem. inquit
Valerius maximꝰ libro. iiij. Unde phus
dicit duo eſſe impedimēta conſilij. ſcꝫ irā ⁊
feſtinantiā. In hiſtoria Roꝝ. legitur. Qꝛ cuz
quidam phus Theodoſiū imperatorem
nimis pronū vidiſſet ad irā. ſibi conſuluit
vt cum ſe iratū ſentiret vigintiquattuor lrās
prius mēte recēſeret. ⁊ poſt hoc ſtatueret quic
quid vellet. Hoc ideo dixit. vt ſaltim tāto tpe.
recenſendo lrās deliberaret. Quarta ceci
tas eſt accidia ⁊ figuratur ꝑ cecitatē Thobie
q̄ dormiēdo cecitatem incurrit. Thobie. ij.
In accidioſis em̄ oculi mentis ſunt ſemꝑ
grauati ad torporē. Math. xxvi. Erāt em̄
oculi eoꝝ grauati. ideo inuenit eos dormien
tes. Iſte ſomnꝰ ⁊ cecitas accidit homini ex
ꝯſideratione pene future ad quam obliga
tus eſt. quā ſi ꝯſideraret nō dormiret nec
in bono tepeſceret. Refertur in vitiſpatrū ꝙ
abbas Achilles cuidaz fratri cur pateretur
accidiā ſciſcitāti rn̄dit. Ideo accidiā pateris
qꝛ nōdū vidiſti ꝑmia q̄ ſpamꝰ ⁊ ſupplicia q̄
timemꝰ. Mirū tn̄ eſt ꝙ peccatōr interdū ſen
tiēs ſe deo obligatū in multꝭ. audacter dor
mit. Refert Macrobius in ſaturnalibꝰ ꝙ
Auguſtus imꝑator audito eo ꝙ quidā mer
cator multis debitis obligatꝰ obiiſſet. q̄ tn̄
in vita illa debita penitꝰ nihil curās fortiter
dormiebat. iuſſit ſibi eiꝰ culcitrā compara
ri. Cūqꝫ eiꝰ familiares mirarentur. reſpondit
Habenda eſt et diligenda hec culcitra ad
ſomnū. in qua ille dormire poterat q̄ tantꝭ
debitis obligatꝰ erat. O quanti ſūt hodie ta
les mercatores q̄ ſentientes ſe obligatos
ad eternas penas dormiūt. nec ad eccl'ias
debito tpe ſurgūt. maledicta taliū culcitra
Helinādus ydrimōtis monachꝰ refert ꝙ
cū quidam eps Philippꝰ noīe beluacenſis
in monaſterio ipſoꝝ ꝑnoctaſſet. cras hora
ꝑma veniens idem Helinādꝰ cepit eum in
ſtrato ſtertentez curioſe arguere dicēs. Aues
celi ⁊ porci terre iam ſurrexerūt et epi ad
huc dormiunt. Quod ipſe audiens rn̄dit.
Vade miſer et occide vermes tuos. Cui
ille. Ego qꝛ pauꝑ ſū occido vermes meos
corꝑales. te autem quia diues es occidēt
vermes tui in inferno. ſicut ſcriptum eſt.
Vermis eoꝝ nō morietur. ⁊ ignis eorū non
extinguetur. Quinta cecitas eſt cupiditas q̄
hoīes facit ſimiles talpis ſemꝑ fodientes
in terrenis. Et hec cecitas facit hominem
pauperē ⁊ mendicū. Vn̄ figuratur ꝑ cecitatē
iſtius mēdici q̄ ſedebat ſecꝰ viā. Sꝫ di
quō dicis auarū ⁊ diuitē pauperē. Rn̄deo
certe ꝙ ſic. Nā dicit Seneca ep'la. xxxviij.
nō qui parū hꝫ pauꝑ eſt. ſed qui plꝰ cupit.
Unde ille diues vere eſt q̄ modū tenet in
diuitijs. Modus aūt eſt duplex. Primus
hēre quod neceſſe eſt. primꝰ quod ſatis eſt. Hec
Seneca. Sexta cecitas eſt gula q̄ frequē
ter excecat hominē ſpiritualiter ⁊ corꝑaliter.
Prouer. xxiij. Cui ve. cuius pr̄i ve. cui rixe.

cui fouee. cui ſine cauſa vulnera. cui ſuffoſ
ſio oculoꝝ. Nonne his qui morãť in vino
et ſtudent calicib9 epotãdis. Vñ dicit Po/
licratus lib. viij. c. vj. Et q̄dam phus legiť
dixiſſe ꝙ gula cibos terit ſed oculos vorat
Septia cecitas eſt luxuria q̄ aufert oculũ
mẽtꝭ. Vñ poeta. Oĩs amor cec9 q2 nõ ẽ ar/
biter equ9. Nã deforme pec9 iudicat eẽ de/
cus Vñ ſm Gre. xxj. li. moral. Cecitas mẽ
tis ẽ pma filia luxurie. Iſta cecitas ẽ Sã/
ſonis q̄ in ſinu Dalide pdidit oculos. Iu
dic. xvj. Cuſtodiẽd9 ẽ igiť ocul9 mẽtꝭ ne ex/
cecet. Et eſt mirabile ꝙ oculus corꝑalis in
luxurioſo ita vehemẽs ẽ ꝙ excecat oculum
mẽtꝭ. Nã ſm Quintilianũ i li. cauſaꝝ. Vi/
ciis nr̃is in animũ p ocl'os via ẽ. Hiere. ix.
Aſcẽdit mors p feneſtras nr̃as. Hoc aũt
in luxurioſis maxie ↄtigit vbi ex viſu z ri/
ſu hõ ꝓuocať ad illicita. Vñ dicit Helinã/
dus. Stulta ẽ caſtitas q̄ inordinate ridet
vel aſpicit indecẽter. Iõ dixit Iob. Pepi/
gi fedus cũ oculis meis vt nõ cogitarem
q̄cq̄ de ꝟgĩe. Sicq3 p3 q̃uo pctã mortalia
figurãť p cecitatẽ ↄueniẽt. B Reſtat
ſubiũgere q̃uo hec cecitas mẽtꝭ aducit ho
mini cũ peſſimis accidẽtiis z ↄditionib9.
Sũt ãt ples ↄditões ei9 h̄ i theãte poſite.
Prima ↄditio cecitatꝭ pcti ẽ ignorantia re/
ſpectu reꝝ cogſcẽdaꝝ. q2 non videt. Scdo
pigricia reſpectu reꝝ agẽdaꝝ. q2 ſedet Ter
tio penuria z defect9 rſpectu reꝝ habẽdaꝝ
i h̄ q2 mẽdicat. De prio p3. Nã pctõr caret
cognitõe reꝝ cogſcẽdaꝝ ita oĩno ꝙ nullã
rẽ bñ diiudicat. ſic dicim9 de ceco ꝙ nec al/
bũ nec nigꝝ diſcernit. Vñ nõ ẽ lipp9 aut lu/
ſcus aut monoculus ſ3 pfecte cec9. Iſa. lix.
Quaſi abſq3 ocul' attrectauim9. Duo ocu/
li aĩe. ſ. ↄſideratio glẽ vt ꝓuocemur ad bo
nũ. z ↄſideratio iehẽne. vt rũocemur a ma
lo. Ille dexť. iſte ſiniſter. q2 g̃ pctõr nec h3
amorẽ boni nec timorẽ mali. iõo vtroq3 ca
ret Qui ãt h3 vnũ illoꝝ dr̃ monocul9. Cer
te ſi ↄſideraret pctõr glãꝫ brõꝝ in celo. q̃n
ta ſit. pl'a bona ꝑea ipenderet. Et ſi ↄſide/
raret penas diuitꝭ epulonis a mltꝭ malis
pedẽ retraheret. q2 g̃ fact9 ẽ oĩno cec9. ideo
decipiť. q2 cecitas cognitõis inducit igno
rãtiã. Ex h̄ ãt ꝙ pctõr eſt cec9 i cognitõe in
currit multiplicẽ ignorãtiã. Nã icurrit ig/
norãtia ſciẽdoꝝ. q2 neſcit q̄ teneť ſcire Hec
ãt ignorantia q̃nq3 eſt g̃ue pctm̃. q̃nq3 leue.
Vnõ q̃nq3 excuſat pctm̃. q̃nq3 incuſat. Eſt

em̃ q̄dã ignorãtia ſimplicitatꝭ. q̄ aliq̄s ob/
mittit ſcire ea q̄ ptinẽt ad ſalutẽ. cũ tñ ſciat
ſe obligari ad ſciendũ illa. De hac dr̃. Ig/
norans ignorabiť. Ignorantia alia ẽ craſ/
ſa. qua aliq̄s negligit ſcire ea que teneť ſci
re. De qua dr̃ Sopho. j. Tribulabo ho/
mĩes. et ambulabũt vt ceci. Iſa. xlij. Quis
cec9 niſi ſeru9 me9 Alia ẽ igrãtia affectata. q̄
q̄s affectat neſcire ea q̄ teneť ſcire. Vñ ps
Noluit intelligere vt bñ ageret. Alia ẽ ig/
norãtia malig̃. q̄ q̄s eſt ptinax i errore. ſm
quẽ modũ dr̃ Iſa. vj. Excecа cor ꝑli hui9
Hee q̃tuor ignorãtie ſignificãť p q̃tuor ce
citates. Nã igrãtia ſimpliciũ z idiotaꝝ ſig/
nificať p cecũ mutũ. q2 obmittit iterrogare
ea q̄ teneť ſcire Ignorãtia craſſa ſignificať
p cecũ ſurdũ ꝑpť negligẽtiã audiẽdi ea que
teneť ſcire Ignorãtia affectata ſignificať p
cecũ claudũ. ꝑpter volũtatẽ ignorãdi. Ig/
norãtia obſtinata ſignificať p cecũ demo/
niacũ. Mat. xij. Oblat9 ẽ ei q̄dã demoniũ
hñs. cec9. z mut9. Licet g̃ ignorãtia ſimpli/
citatꝭ ſit venialis in ſimplicib9. tñ ẽ i platis
dãnabilis. q2 iſti teneť alios docere z illũia
re. Iuxta illõ. Iſa. xlij. Dedi te in fed9 ꝑli
vt apires oculos cecoꝝ. Et Roꝝ. ij. Confi
dis te ducẽ cecoꝝ. Et hec ignorãtia i ſacer
dotib9 dãnabil' duplex ẽ. ſ. ſciẽdoꝝ q̄ ad ↄſi
liũ aĩaꝝ. q̄d tenent dare pctõrib9. diſcernẽ
do inter leprã z leprã. Leuiť. xiij. Et doce/
doꝝ q̄ ad p̄dicatõꝫ fidei z mãdatorũ. Alia
ãt dãnabil' ignorãtia ẽ iudicãdoꝝ. z hec tã
in ſclarib9 tã in ſpũalib9 ꝑniciosa ẽ. q2 ſub/
uertit iudicia Eccl. xx. Exenia z dona ex/
cecãt oculos iudicũ Mat. xv. Sinite illoſ
ceci ſunt z duces cecoꝝ. Hvtiq3 rectoribus
oĩb9 cõiter dr̃. Alia eſt ignorantia credẽ/
doꝝ z faciendoꝝ. q̄ etiam eſt damnabil' in
oĩb9 cõiter. Nam q̄ ignorat credẽda. ig/
norat a q̄ eſt. Qui ignorat faciẽda. ignorat
ad q̄d fact9 eſt. z vtrũq3 peſſimũ. Secunda
cognitio cecitatis in pctõre eſt pigricia re/
ſpectu agẽdoꝝ. q̄ ad h̄ dr̃. ſedebat. Sedet
q̄ pigritãt. Iſtos ammonẽs ps. ait. Sur
gite poſtq3 ſederitis. q̄ manducatis paneꝫ
doloris. quaſi di. Satis diu ſediſtis qui
pigritaſtis. Canticoꝝ. ij. Surge ꝓpera
amica mea. Michee. ij. Surgite et ite q̄a
non habetis hic requiẽ. Nõ eſt g̃ ſedendũ
ſ3 currendũ i via dñi. Ps. Viã mãdatoꝝ
tu. cucurri. Incõueniẽs ãt ẽ iſta ſeſſio pctõ
ris ꝑpť tria Prio q2 via pñs. iuxta illõ Gre.

Quaſi in via ſum⁹ q̄ ad patriā ꝑgim⁹ Non eſt ḡ ſedendū ſec⁹ viā ſ ʒ in termīo vie Heb. iiij. Feſtinem⁹ ingredi ī illā requieʒ. Tunc em̄ ſedebim⁹ q̄ete ꝛ optime Iſa. xxxij. Se/debit ꝑpl's me⁹ in pulcritudīe pacꝭ . in ta/bernaculis fiducie . et in requie opulenta. Heu q̄nti hodie ſedēt mādurare ꝛ bibere ꝛ ſurgunt ludere. j. Coꝛ. x. Sʒ q̄d accidit. certe ꝑierūt illa die. xxiij. milia. Itē incōue/niēs eſt ſedere. q2 turba ꝑteriēs ſctoꝝ ſoli/citat nos ad trāſeundū. Iocūdi⁹ eſt em̄ cū turba ire. vt di. Gre. q2 laboꝛ alleuiaꝛ. Itē incōueniēs eſt ſedere . q2 ibus trāſit q̄ diu ē vita pn̄s . poſtea q̄ſcet. ꝛ dicet illō Neſcio vos Math. xxv. Et eſt h̄ ſciendū q̄ ī h̄ val/de exp̄miꝛ pctōꝝ ꝯditio in hac vita ꝛ ſtatu miſerie. q2 ſedet. In ſtatu eī nature ſtabat hō ꝑ integritatē nature ꝛ rectitudinē . quā deploꝛabat Iob ī carnis putredīe ſedēs ī ſterq̄linio. Stabat etiā q2 om̄ib9 creaturꝭ ꝑerat. quā deploꝛabat Ieremias Trenoꝝ iij. Sederūt in terra ſenes. Stabat in co/pia oīs boni. ſʒ abiect⁹ eſt in ſtatū paupta/tis ꝛ ſterilitatꝭ. quā deploꝛauit Helyas ſe/dens ſub iunipero. iij. Re. xix. Ecce mala ꝯditio cecitatꝭ. ſcʒ r̄ſpectu agēdoꝝ. Tertia ꝯditio cecitatꝭ h⁹ peſſima. eſt reſpectu rerū habēdaꝝ. q2 dr̄ q̄ fuit mēdicans . De qua Ecci. xiij. Neq̄ſſima paupꝫtas in oꝛe impij. ps. Diuites eguerūt ꝛ eſurierūt. Sic fili⁹ ꝓdig⁹ cōpulſus eſt mēdicare Lu. xv. Tol/lerabilis eſt mēdicitas in p̄nti. ſʒ in futuro nō. Prouer. xx. Mēdicabit eſtate. i. ī futō q̄n oīs meſſis eſt ꝯgregata. ꝛ non dabiꝛ ei. Sic mendicauit diues ep̄lo guttā aque q̄ negata ē ei. Lu. xvj. Nūc ḡ ē mēdicandum Lu. xj. Petite ꝛ accipietꝭ. pulſate ꝛ aperieꝛ vobis. Ex p̄miſſis om̄ib9 colligūꝛ q̄ttuoꝛ. incōmoda pcti. ſcʒ errare. palpare. ceſpita/re. ꝛ cadere. Errat pctōꝛ ī electōne ſiue in diſcretōe boni ꝛ mali Treñ. iiij. Errauerūt ceci in plateis. polluti ſūt ſanguīe. Scd̄o palpat pctōꝛ q̄ſi manib9 ī opatōe. nō vidēs q̄mō q̄ tpe q̄ oꝛdīe ꝓcedendū ſit in actiōe. Iſa. lix. Palpauimus ſic̄ ceci. Tertio ceſpi/tat q̄i pedib9 . ꝛ h̄ in ꝯuerſatiōe. q̄d ſignifi/caꝛ Thob. ix. Pater cec⁹ cepit pedib9 offen/dēdo currere. Leuit. xix. Nō ponas coꝛaʒ ceco ſcādalū. Quarto cadit ad deſperatōʒ Math. xv. Si cec⁹ ceco ducatū p̄beat. nō/ne ambo ī foueā cadūt Iſta ḡ h̄ notāꝛ per oꝛdinē. Prīo cecitas erroꝝ. cū dr̄ Cecus q̄dā. Scd̄o ceſpitatio. cū dr̄. ſedebat. Ido em̄ ſedebat q2 ābulādo ceſpitare timebat. Tertio palpatio. q2 mēdicās. q2 incerte ex/tēdit manū ꝛ palpat cum aliq̄s ei poꝛrigit. Quarto caſus. cū dr̄. ſec⁹ viā. Nō em̄ a via lōge recedere audebat. q2 ruinaʒ timebat. Sic ḡ deſcribiꝛ ſtat⁹ pctōꝝ ꝯueniēter ꝑ in/felicitatē cecitatꝭ h⁹. paupis.

Dixi ſecūdo q̄ in iſto ceco at/tendēda eſt pru/dēs ſagacitas. in eo q̄ diligēter ꝛ ſagaciter ꝑperauit ad illumiatōʒ. Tria āt oñdit val/de notabilia prudētie opa . Prīo q2 q̄ſiuit. Prima ꝯditio prudētꝭ q̄rere bonū. Scd̄o q2 clamauit ſeu petiuit. Tertio q2 reſpōdit Queſiuit p̄mo q̄d h̄ eſſet q̄ ibs trāſiret cū turba. ſic tu pctōꝛ q̄re. ecce turba p̄terit. q2 generatio p̄terit ꝛ generatio aduēit. Eccs. j ij. Re. xiiij. Om̄es moꝛimur ꝛ q̄i aque dila/bimur. Quere ḡ q̄d eſt h̄ Deut. xxxij. Int/roga prēʒ tuū ꝛ dicet tibi. Certe q̄ h̄ q̄reret ſepi⁹ ꝛ r̄cogitaret ī eternū n̄ peccaret. q̄ricʒ ſe cogitaret moꝛituꝝ Ecci. vij. Recoꝛdare nouiſſima tua ꝛ ī eternū nō peccab. hec eſt ḡ p̄ma ꝯditio prudētꝭ. Scd̄a ꝯditio iſtius ceci fuit. q2 clamauit ſeu petiuit di. Ihu fi/li Dauid miſerere mei. Increpaꝛ vt taceat ꝛ m̄ clamat. Turbe icrepātes ſm̄ Greg. in om̄l. ſūt cogitatōes viciōꝝ p̄teritoꝝ q̄ feci/mus. q̄ hoīs mētē impediūt ne xp̄m audi/at. Sʒ q̄d faciendū ē. certe mlt̄o magꝭ cla/mandū Quia ſm̄ Greg. Quāto grauiori tu/multu vicioꝝ p̄mimur tāto magꝭ oꝛōni in/ſtare dēm⁹ Sūt āt q̄tuoꝛ q̄ ipediūt clamo/rē in pctōꝛe. ſ. oꝛis obſtructio. q̄d fit ꝑ mur/muratōʒ ꝯ deū. q̄ dicūt pctōꝛes ꝑcuſſi En ſerui tui flagell' cedimur ꝛ iniq̄ agiꝛ ꝯ nos Exo. v. Et iſti h̄nt os obſtructū ad bonū. ꝛ apertū ad malū. ps. Obſtructū eſt os lo/quentiū iniq̄. Scd̄m eſt obtenebratio. q̄d fit ꝑ moꝛtis occupatiōnē. Moꝛs em̄ eſt ſic̄ nox. in qua q̄ſcꝫ pulſauerit ad oſtiū ciuita/tis ſuſpectus habetur. Mathei. xxv. Ne/ſcio vos. Et p̄mittitur. Media nocte cla/moꝛ factus eſt. Tertium eſt elongatio . q̄d fit per proſperitatis diſſolutioneʒ. Unde filius prodigus receſſit in regionem lon/ginquaʒ cū ſubſtātia ſua. Luce. xv. Quar/tum eſt tumultuatio. quod fit ꝑ terrenoꝝ occupatiōnē. Unde Zache⁹ nō poterat vi/dere ihm̄ p̄ turba Lu. xix. Iſta om̄ia paup iſte cec⁹ ſuperauit, ꝛ ideo exaudiri meruit.

Nam nō murmurauit ↄtra defectū cecita
tis. ſ3 eam hūiliter ē ↄfeſſus. Interrogatꝰ
eē rūdit. Dn̄e vt videā lumē. nec i tenebꝛ3
noct3 ſ3 de die xp̄m q̄ſiuit cū trāſiret p̄ viā
q̄d vtiqꝫ fuit p̄ viā de die. nec ſe a xp̄o elon
gauit. ſ3 ſecus viā ſedit nec tumultū turbe
aduertit. ſ3 turba icrepāte magꝰ clamauit.
Jdō exaudit᷑. Sic peccatoꝛ q̄libet dꝫ pri/
mo oīa paciēter a deo inflicta ſibi ferre. di
cēs illud. Merito hec patioꝛ q̄a peccaui.
Scd̄o oportune penitere ꝛ ↄfiteri anteqꝫ
ponat᷑ in lecto egritudis. H ſigt dies. Ecce
nūc dies ſalutis Roꝛ. vj. Tertio approxi/
mare deo bonis opibꝫ Jaco. iiij. Appropi
quate deo ꝛ appropinq̄bit vobis. Quarto
nō attēdere impedimēta hꝰ ſeculi. ps. Ego
āt tanqꝫ ſurdus nō audiebā. Tertia cōdi
tio. qꝛ prudēter rūdit. Dn̄e vt videā. nō au
rū ſed ſolē. Auarus eē gratius intue᷑ au
rū qꝫ ſolem. et ideo fidelis nichil plus de/
bet petere qꝫ vt videat voluntatē3 domini
vt eam ſciat facere.

Dixi tertio qꝛ in v̄bis p̄miſſis ↄſiderāda eſt chri
ſti benignitas quā huic ceco exhibuit. Di
cunt᷑ aūt p̄lā de xp̄o q̄ circa curatō3 hꝰ ceci
fecit. ſc3 lōganimitatē. pietatē. caritatem. et
ptātē3. Et p̄mo lōganimitatē. qꝛ ſtans ih̄s
Jn q̄ notat᷑ expectatio lōganimis. non eē
ſedet vel iacet. ſ3 ſtat. ne dicas illud vulga/
re. Expecta paciēter. eē ſedes i ſicco. ſ3 ſtat
q̄ſi expectās cū labore Jſa. j. Laboraui ſu
ſtinēs. Jte3 Jſa. xxx. Expectat nos deus
vt miſereat᷑ nr̄i. Noli ḡ tardare Ecci. v. Ne
tardes ↄuerti ad dn̄m. Vn̄ Augꝰ. in li. de
bono ↄſcie. c. xxij. Tardius ſiq̄dē vide᷑ dō
pctōri veniā dare qꝫ ipe pctōꝛ veniā acci/
pere. Sic eē feſtinat abſoluere a tormen/
to ↄſcie ſue q̄ſi plꝰ eū cruciet cōpaſſio miſe
ri qꝫ ipm miſeꝝ paſſio ſui. Scd̄o oñdit ei
pietatē. in eo qꝛ ei ducatū p̄ſtat. Vnd̄ iubet
illū adduci ad ſe. peccatoꝛ eē cecꝰ in cogni
tione. infectꝰ in affectōe. depſſus in volūta
te. aduerſarius ꝛ hoſtis in ſua op̄atiōe nec
ſciret nec vellet nec p̄ ſe auderet accedere
ad appetitum diuine maieſtatis. niſi duca
tum haberet. Prouidit ergo nobis diuia
bonitas ſufficientē ducatū in ſuis angelis
quibꝫ mandauit de homine vt cuſtodiant
eum in oībꝫ vijs ſuis. in apoſtolis. in p̄/
dicatoꝛibꝫ quibꝫ dicit illud Math. xxj Jte
et adducite mihi. Tertio oſtendit ei chari
tatem qꝛ interrogat. interrogando excitat
ne ſit negligēs in oꝛando. Vn̄ dicit. Quid
vis vt faciā tibi. Pctōꝛ deberet potꝰ inter
rogare cū Paulo. Dn̄e q̄d me iubes facere
Act. ix. et tn̄ dn̄s potꝰ interrogat d. Quid
vis vt facia3 tibi. q d. Quicq̄d petieris ex
coꝛde habebis. Ps. Deſideriū aīe eius tri
buiſti ei. Joh. xvj. Si q̄d petieritꝭ prē3 in
noīe meo dabit vob. Sed q̄d rūdit cecus.
Dn̄e vt videam. et q̄d. vt videā et placeam
corā deo in lumine viuentiū. Quarto oſtē
dit xp̄s poteſtatē qua potēter ſanauit eu3
Vn̄ ait. Reſpice. Et ſeq̄t᷑. et cōfeſtim vidit
ꝛ ſequebat᷑ eū magnificās deū. Jſta q̄tuoꝛ
dn̄s hodie cōiter in ↄuerſione pctōꝛis ex/
ercet. Nā p̄mo lōganimit᷑ expectat. Scd̄o
et pietate ducatū p̄ſtat. Tertio ex caritate
ad oꝛādū excitat. Quarto oꝛātē potēter ſa
nat in viſu aīe a cecitate culpe dicens. Re/
ſpice. ꝛ quid. certe peccata. vt ea caueas et
doleas. cognoſcas que feciſti. caueas que
non feciſti Hiere. iij. Leua oculos tuos in
directum. et vide vbi modo proſtrata ſis.
Proſternit᷑ anima in cogitationibꝫ. i v̄bis
in opibꝫ. Reſpice ſcd̄o vilitatē3 pctī ꝛ dam/
nū ſuū. Hiere. ij. Scito ꝛ vide qꝛ malū et
amaꝝ ē te reliq̄ſſe dn̄m deū tuū. Reſpice ter
tio bona vt facias Roꝛ. xij. Vt p̄betis que
ſit volūtas dei bona ꝛ bn̄placens ꝛ pfecta
Reſpice inqꝫ vt voluntatē3 dei cognoſcas
ꝛ cognitā facias. Que aūt ſit volūtas xp̄i
dꝛ Prouer. xj. pondus equū. i. opus rectū
et iuſtū. eſt volūtas eius. Quecūqꝫ eē vis
vt faciāt tibi alij ip̄ſe fac illis. Ecce pōdus
equum Luce. vj. Qua menſura menſi fue
ritis. Male menſurat qui recepta bona a
deo expendit. non in ſeruitio dei ſ3 mundi
vel dyaboli. Reſpice quarto inimicum vt
caueas. Ps. Illumia oculos meos ne vn
qꝫ obdoꝛmiā in moꝛte ne quādo dicat ini/
micus meus preualui aduerſus eum. Re
ſpice quinto iudicij et iudicis ſeueritatem
vt timeas. Apoca. xx. Vidi thronum ma/
gnum candidum et ſedentem ſuper eum.
a cuius cōſpectu fugit celum et terra. ꝛ vi
di moꝛtuos puſillos et magnos ſtantes
ante thronum. et aperti ſunt libri. id eſt. cō
ſcientie. et iudicati ſunt moꝛtui ex his que
ſcripta erāt in libꝛo. Reſpice vltimo clari/
tatē celi vt deſideres. Apoc. xxj. Vidi ciui
tatē ſctā3 irl'm. Et ſeq̄t᷑. Ciuitas illa n̄ eget
ſole. Ad quā nos p̄ducat. ꝛc.